

Maak van ieder kind een kunstbeoefenaar

CULTURCOACHES, ZOALS COMBINATIEFUNCTIONARISSEN IN DE CULTURELE SECTOR HETEN, KUNNEN VOLGENS BERT HOLVAST, PROCESCOÖRDINATOR VAN DE CULTURFORMATIE, CULTUREDUCATIE EEN KWALITEITSIMPULS GEVEN. INMIDDELS ZIJN ER ZO'N 25 CULTURCOACHES AAN HET WERK EN DE BEDOELING IS DAT DIT AANTAL UITGROEIT NAAR ZO'N DRIE TOT VIER HONDERD. 'DAARBIJ GAAT HET NIET OM HET AANTAL, MAAR OM DE INHOUD. DE CULTURCOACHES KUNNEN NAMELIJK DE NOODZAKELIJKE BRUG SLAAN TUSSEN ONDERWIJS EN CULTURELE INSTELLINGEN', ALDUS HOLVAST.

Actieve kunstbeoefening

Cultuureducatie is een heel breed en oud werkkterrein waar duizenden mensen mee bezig zijn. Daarbij gaat het niet alleen om amateurkunstbeoefening, maar ook professionele theaters, orkesten en musea. Holvast: 'Vrijwel alle cultuurorganisaties proberen jongeren te bereiken, maar daarvoor zijn contacten nodig met het onderwijs. We kunnen van elkaar leren en met elkaar samenwerken. Om jongeren te engageren met cultuur is het nodig dat scholen en cultuurinstellingen optrekken als bondgenoten.' Holvast spreekt bewust over 'engageren', want het gaat er niet om jongeren alleen maar 'in contact te brengen met cultuur'. Dat is hem te vrijblijvend. 'Dat is het verouderde beeld

Bert Holvast

van incidentele bezoeken aan het theater, de film of het museum. Ons streven is dat in 2010 ieder kind de kans heeft om voor zijn achttiende jaar actief kennis te maken met in ieder geval één kunstdiscipline. Ik denk dat ook scholen dat graag willen. Er zijn best jongeren die blij geven van interesse in een bepaalde kunstrichting, die graag hun talenten zouden willen ontwikkelen. De school heeft daar vaak niet de menskracht en de expertise voor, bijvoorbeeld om met leerlingen een theaterproductie te maken. Muzieklessen zijn voor veel jongeren onbetaalbaar. Ik kan me de frustratie van leraren daarover best voorstellen. Een cultuurcoach werkt voor het onderwijs en voor een culturele instelling en kan in het kader van de brede school initiatieven nemen waar leraren niet aan toe komen. Ook aan de betaalbaarheid van lessen in muziek, dans, theater, film of fotografie willen we iets doen en daarvoor is er geld beschikbaar vanuit het Jeugdcultuurfonds.'

Nieuwe technologie

Volgens Holvast hebben jongeren vaak een verkeerd beeld van kunst. Ze associëren het met klassieke concerten en saaie musea, terwijl ze zelf veel doen, dat wel degelijk raakvlakken heeft met allerlei vormen van kunst. Holvast: 'Jongeren zijn ontzettend handig met moderne technologieën en doen veel met geluid en beeld, maar wat ze doen met hun computers, camera's en mobiele telefoons heeft niets met kunst te maken, vinden ze. Toch biedt die technologie volop aanknopingspunten om de brug te slaan naar bij voorbeeld fotografie en film. Dan doe je soms verrassende ontdekkingen. Zo was ik laatst bij de SKVR in Rotterdam en zag tot mijn verbazing dat er twintig doka's zijn. Jongeren lijken het werken in een ouderwetse donkere kamer geweldig leuk te vinden.'

Holvast wil ook graag een misvatting uit de weg ruimen, namelijk dat cultuur voor jongeren vooral het domein is van de amateurkunst. 'Alle professionele cultuurinstellingen doen aan cultuureducatie, maar vaak zijn de contacten met de scholen vrijblijvend, omdat de scholen geen formatie hebben om het aanbod van de instellingen te integreren in het curriculum. Vanuit de culturele instellingen horen we dat er behoefte is aan reflectie en feedback over de vraag hoe je jongeren engageert voor cultuur en hoe je cultuur kan verbinden met nieuwe vormen van onderwijs. Cultuurcoaches, scholen en cultuurinstellingen willen in contact komen met elkaar, maar ze willen ook onderling ervaringen uitwisselen. Die processen zal De Cultuurformatie ondersteunen.'

Actief burgerschap

'Voor jong en oud biedt kunstbeoefening uitgekende mogelijkheden voor actief burgerschap en zingeving. De

culturele infrastructuur en het aanbod wordt gekoppeld aan het onderwijs en de demografische verhoudingen. De brede school speelt daarin een sleutelrol.' Dit schrijven de organisaties die samenwerken in De Cultuurformatie in hun Cultuurpolitieke Agenda. Holvast: 'Jongeren, scholen, culturele instellingen en de samenleving als geheel hebben belang bij een krachtige stimulering van cultuureducatie. Voor jongeren is het een enorme verrijking, want het geeft ze de kans om ergens goed in te zijn naast bijvoorbeeld de talen of wiskunde. Er zijn jongeren die van huis uit gestimuleerd worden tot een of andere vorm van kunstbeoefening. Er is echter een grote groep die een dergelijke stimulans mist. Voor die jongeren kan de cultuurcoach een belangrijke rol vervullen. Daarmee bestrijden we ook een stukje maatschappelijke ongelijkheid. Met behulp van cultuurcoaches en cultuureducatie kunnen hot issues als actief burgerschap en sociale integratie uit de marges van het

In het kader van de Impuls brede scholen, sport en cultuur heeft de overheid voor de periode 2008-2012 120 miljoen beschikbaar geteld voor het aanstellen van combinatiefunctionarissen. Op die manier kan er een samenhangend aanbod worden gecreëerd in de sectoren onderwijs, sport en cultuur. Het kabinet wil namelijk juist het aanbod van sport en cultuur door de scholen in het primair en voortgezet onderwijs stimuleren. Een van de maatregelen om dat te bereiken is het realiseren van 2500 nieuwe combinatiefuncties in 2012.

onderwijs kunnen gehaald en een plek krijgen in het hart van het onderwijs.'

Geen cynisme

Het onderwijs en dus de leraren hebben baat bij een intensievere relatie met culturele instellingen. Er zijn namelijk talloze mogelijkheden om het onderwijs te verrijken door de verbinding met kunst en cultuur. Holvast: 'Bij de zoektocht naar manieren om het onderwijs effectiever te maken, kunnen kunstenaars een belangrijke rol spelen. Kinderen kunnen leren zich uit te drukken, te presenteren en een verhaal te schrijven. Dat heeft alles te maken met het taalonderwijs. Bij zoeken naar nieuwe vormen van onderwijs kunnen leraren veel hebben aan mensen uit de artistieke wereld. Het gaat niet alleen om het versterken van de cultuursector, maar om het verrijken van het onderwijs in z'n totaliteit. Onderwijs wordt steeds cognitiever en we kunnen daarom cultuureducatie integreren in de kerntaken van het onderwijs en cultuureducatie niet zien als randverschijnsel.' Holvast beaamt dat cultuureducatie ooit een prominente plaats innam, maar dat er door bezuinigingen heel veel is weggesaneerd. Hij is echter stellig in zijn reactie: 'We doen niet aan cynisme. Er zijn nu middelen beschikbaar waar we iets mee kunnen en dat moeten we met beide handen aangrijpen. Het is jammer dat niet alle scholen en gemeenten de kansen pakken die er nu zijn. Daar zouden we over kunnen mopperen en niet over wat er in het verleden is gebeurd, want dat heeft totaal geen zin.'

